

Datum

15 maart 2022

Onderwerp

VNG inbreng initiatiefwet landelijk vuurwerkverbod 17 maart

Geachte woordvoerders milieu van de commissie Infrastructuur en Waterstaat en veiligheid van de commissie Veiligheid en Justitie,

In januari 2022 hebben de Kamerleden de heer Klaver (GroenLinks) en mevrouw Ouwehand (Partij voor de Dieren) een initiatiefwetsvoorstel ingediend dat voorziet in de introductie van een algemeen vuurwerkverbod voor consumenten. Tot 17 maart heeft u de gelegenheid [schriftelijk te reageren bij de commissie Infrastructuur en Waterstaat](#) op het wetsvoorstel.

Graag geven wij u het standpunt van gemeenten mee ten behoeve van uw voorbereiding.

Inleiding

De VNG heeft begin 2020 aan het Ministerie van Justitie en Veiligheid kenbaar gemaakt wat haar standpunt was over een veilige jaarwisseling en vuurwerk. Daarin werd aangegeven dat voor de VNG een landelijk vuurwerkverbod een optie was indien dit handhaafbaar is. We hebben, in aansluiting op de conclusies van een onderzoeksrapport van de Onderzoeksraad voor Veiligheid, gepleit voor een landelijk verbod op vuurwerk in de categorieën F2 en F3, in de volksmond betreft dit al het knalvuurwerk en de losse vuurpijlen, met uitzondering van stabiel staand siervuurwerk uit de categorie F2. De politie gaf aan dat een dergelijk verbod het beste uitvoerbaar en handhaafbaar is. Wij zijn nooit voorstander geweest van de huidige mogelijkheid van een lokaal vuurwerkverbod. Dat valt niet te handhaven en als dat wel het geval zou zijn, leidt het tot een onwenselijk waterbedeffect.

Standpunt VNG anno 2022

De VNG heeft voor een actueel beeld van wat gemeenten van een algemeen vuurwerkverbod vinden een enquête uitgezet onder de leden. De vragen waren gericht aan de burgemeesters, zij zijn eindverantwoordelijk voor de openbare orde en veiligheid. Daarnaast zijn burgemeesters de voorzitters van de Gemeenteraad en het College van Burgemeester en Wethouders. Mede daarom is deze mail ook gericht aan de woordvoerders veiligheid.

We hebben 173 unieke reacties ontvangen, dat komt neer op ongeveer de helft van de gemeenten. Het is daarmee een representatieve steekproef.

Meerderheid gemeenten voor een landelijk vuurwerkverbod

De VNG ziet in de reacties op de enquête terug dat gemeenten zich met bijna 65% in meerderheid uitspreken voor een algemeen vuurwerkverbod, tegelijk is een behoorlijke groep hier geen voorstander van.

De globale motivatie voor het algemeen vuurwerkverbod is dat de vrijheid voor consumenten om vuurwerk af te steken tijdens de jaarwisseling niet (langer) opweegt tegen de schade die het afsteken van vuurwerk met zich meebrengt voor mens, samenleving, economie en milieu.

Bij de gemeenten die aangeven tegen een algemeen vuurwerk te zijn is de hoofdredeneving dat zij inwoners wat willen blijven gunnen qua vuurwerk en daarin ook meewegen dat er reeds verdere beperkingen zijn op het gebied van toegestaan vuurwerk. Ook zien zij met een algemeen vuurwerkverbod risico's op het (nog) verder wegduwen van bepaalde groepen inwoners.

Tenslotte uiten gemeenten, vanuit de uitvoeringspraktijk, hun zorgen over de uitvoerbaarheid en handhaafbaarheid. Daarom willen wij u nog enkele punten meegeven:

- Gemeenten roepen de landelijke politiek op om bij de noodzakelijke verdere uitwerking van de uitvoerings- en handhavingsaspecten van dit wetsvoorstel en het bieden van een alternatief, gemeenten actief te betrekken. Zij zijn immers verantwoordelijk voor de lokale handhaving.

Ook de grensoverschrijdende aspecten worden genoemd door gemeenten, als factoren die invloed hebben op een vuurwerkverbod in Nederland.

- Gemeenten verzoeken de landelijke politiek daarom met klem om ook het tegengaan van (illegale) vuurwerkimport uit de buurlanden en andere EU-lidstaten te betrekken bij de verdere uitwerking van het handhavingsbeleid behorend bij dit wetsvoorstel.

Het is onduidelijk welke kosten met dit wetsvoorstel gepaard gaan voor de gemeenten, ook rond het bieden van alternatieven. Op dit moment is de financiële situatie in veel gemeenten al buitengewoon kwetsbaar. Ook ontbreekt een nadere onderbouwing van de te verwachten implementatie- en regeldrukkosten.

- Gemeenten willen dat de landelijke politiek dit wetsvoorstel ter advisering aanbiedt aan het Adviescollege Toetsing Regeldruk (ATR) zodat beter inzicht wordt verkregen in de te verwachten effecten van dit wetsvoorstel op de regeldruk en uitvoering voor gemeenten.

De VNG is altijd bereid om gezamenlijk met Kamer en Kabinet te werken aan de hierboven beschreven knelpunten. Onze ervaring en expertise stellen wij daarvoor graag ter beschikking. Vanzelfsprekend gaan wij hierover graag verder met u in gesprek.

Achtergrondinformatie

Hieronder gaan we achtereenvolgens in op de resultaten van de enquête en de randvoorwaarden die de VNG heeft geïdentificeerd bij een landelijk vuurwerkverbod.

Reacties enquête

De enquête bestond onder meer uit gesloten 'Ja – Nee' vragen, met de mogelijkheid een motivatie in te vullen bij de antwoorden.

Landelijk afsteekverbod voor consumentenvuurwerk

Op de vraag: 'Bent u voorstander van een landelijk afsteekverbod voor consumentenvuurwerk?' heeft **64,56%** van de respondenten met 'Ja' geantwoord, tegen 35,44% met een 'Nee'. (158 reacties)

Reden voor een bevestigend antwoord is bijvoorbeeld: "Vuurwerk veroorzaakt overlast gedurende vele weken, het veroorzaakt schade aan eigendommen, het veroorzaakt letsel, het veroorzaakt luchtverontreiniging, en bovenal veroorzaakt het een onevenredig belasting voor de gezondheidszorg op een moment dat er vooral iets gevierd mag worden, ook door zorgverleners. Dan is er reden om een langzaam uit de hand gelopen traditie terug te buigen naar een aantal centrale vuurwerkshows die we vanuit andere landen kennen."

Reden voor een 'Nee' is bijvoorbeeld: "Grote delen van de samenleving zouden we hiermee (opnieuw) van de overheid vervreemden (waak voor vertrutting). Niet handhaafbaar. Met sommige risico's moeten we omgaan in plaats van te denken alles te kunnen vermijden. Er is al heel veel geregeld om vuurwerkgebruik te beperken."

Lokale mogelijkheden afsteekverboden

Op de vraag: 'Mocht er geen landelijk verbod tot stand komen, heeft u dan behoefte aan aanvullende lokale mogelijkheden voor een afsteekverbod voor consumentenvuurwerk?' heeft 29,45% met een 'Ja' geantwoord, tegen 70,55% met een 'Nee'. (146 reacties)

Een grote meerderheid is tegen een lokaal verbod. Voorbeeld van een reden voor een 'Nee': "Nederland is te klein om afzonderlijke regelgeving te maken. Mensen kopen makkelijk vuurwerk elders en handhaving is lastig, zo niet onmogelijk."

Andere mogelijkheden voor een veilige lokale jaarwisseling

Op de vraag: 'Een verbod betekent nog niet dat er in de praktijk geen vuurwerk meer wordt afgestoken. Heeft u behoefte aan andere mogelijkheden om de lokale aanpak van een veilige jaarwisseling te versterken of vorm te geven?' heeft 61,11% met een 'Ja' geantwoord, tegen 38,89% met een 'Nee'. (144 reacties)

Rond deze behoefte wordt als voorbeeld genoemd: "

- Ondersteuning bij lokale vuurwerk(show) (regelgeving, vergunningverlening, financiën)
- Uitbreiding handhavingscapaciteit Boa's en politie
- Landelijke communicatiecampagne specifiek gericht op jeugd/jongeren"

VNG randvoorwaarden voor een vuurwerkverbod

De VNG heeft in januari 2022 op het verloop van de jaarwisseling in de betrokken VNG-commissies teruggeblikt. Daarbij is ook gesproken over een landelijk vuurwerkverbod. Daaruit zijn de volgende randvoorwaarden naar voren gekomen.

Handhaafbaar en uitlegbaar

- De kern van de bespreking is dat rond elk vuurwerkverbod duidelijkheid moet bestaan rond uitvoerbaarheid, handhaafbaarheid, uitlegbaarheid en communicatie.
- Als er een verbod komt moeten de politie en andere handhavers ermee uit de voeten kunnen. De handhaving van een vuurwerkverbod mag niet ter discussie worden gesteld. Een onduidelijke communicatie haalt de effectiviteit van het verbod per direct onderuit.
- Het is belangrijk als overheid normen te stellen en te begrenzen, maar daarbij ook aandacht te hebben voor het sentiment in de samenleving. Vooral nu we vanuit de coronacrisis weggomen, met een zekere disbalans tussen inwoners die verlies van rechten en vrijheden hebben ervaren en de overheid die ongekende maatregelen moest inzetten. Zorg voor een traject waarin je als overheid toewerkt naar bijstelling van de vuurwerktraditie.
- Laat een brede maatschappelijke dialoog over normen en belangen niet verengen met een verbod van beschadigend gedrag, in dit kader het afsteken van vuurwerk. Immers waar eindigt het dan, vele menselijke gedragingen berokkenen immers schade.
- Consumentenvuurwerk verbieden vraagt ook om het bieden van een alternatief, met name met centrale vuurwerkshows, shows met bijvoorbeeld laserlicht, verlichte drones en buurtfeesten. Dat vraagt voor gemeenten om de middelen en ondersteuning om dat te kunnen doen.

Belang van internationale/Europese afstemming

- Het grensoverschrijdende/internationale belang rond vuurwerkwet- en regelgeving is ook evident. In Nederland mag je consumentenvuurwerk gedurende een beperkte periode afsteken en op een zeer beperkt moment kopen/verkoop. In grenslanden kan je vuurwerk gemakkelijk kopen/verkoop en eigenlijk nooit/niet afsteken. Deze situatie werkt niet. Het kabinet moet regie voeren op deze internationale component om dit af te stemmen.
- Aanvullend daarop. Afstemming met grenslanden is logisch en noodzakelijk maar kijk ook verder. Met de vrijheid van goederen binnen Europa bestel je in Nederland een pakketje met vuurwerk

met het grootste gemak ook vanuit verder gelegen EU-landen. Als de productie en verkoop elders nog mag blijft de achterdeur open.

Illegaal, zwaar vuurwerk hard aanpakken

- Naast de discussie over het verbieden van meer/al het legale vuurwerk is er het grote probleem met zwaar en illegaal vuurwerk.
- Met dat nu al bepaald zwaarder consumentenvuurwerk in Nederland is verboden en er verschillen bestaan tussen EU-landen, qua beleid op productie en handel, komt er zwaar vuurwerk binnen in Nederland en terecht op straat. Dat op zich vraagt al om afstemming maar dat is een langdurig traject. In de tussentijd moeten de politie en inspectiediensten in staat worden gesteld om zwaar, illegaal vuurwerk buiten Nederland te houden. Dat vergt inzet van capaciteit, prioriteit binnen het strafrecht en andere handhaving en het wegnemen van belemmeringen op informatiegebied.
- Zwaar vuurwerk zou je moeten bezien als 'wapen-gereed' materiaal dat onder de Wet wapens en munitie zou kunnen vallen. Het wordt immers door relschoppers gebruikt bij protesten om de medewerkers van de politie, mobiele eenheid en Boa's uit te schakelen. Daarnaast wordt zwaar vuurwerk bijvoorbeeld ook ingezet door criminele netwerken in de intimidatie en bedreiging van andere criminelen en burgers (opblazen Poolse supermarkten) maar ook van overheidsfunctionarissen. Zwaar vuurwerk wordt ook gebruikt bij plofkraken op geldautomaten.